

Özel Güvenlik Eğitiminde Doğal Afetlere Teorik Bir Bakış

A Theoretical Perspective on Natural Disasters in Private Security Education

ÖZET

Bu çalışmada son yıllarda arttığı gözlemlenen doğal afetler konusuna dikkat çekilmek istenmiştir. İçişleri Bakanlığı Kolluk Kuvvetlerine bağlı olarak görev ve sorumluluklarını devam ettiren Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) ile birlikte koordineli olarak hareket edilmelidir. Bu bağlamda Özel Güvenlik Görevlileri de süreç içerisinde yer almalı eğitimleri bu sayede doğal afetler kapsamında artırılmalıdır. Bu araştırmada literatürel tarama yöntemi kullanılarak doğal afet bölgelerinde AFAD kontrolü ile görev alabilecekleri üzerine farkındalık oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Özel Güvenlik, Doğal Afet, Eğitim, AFAD

ABSTRACT

This study aims to draw attention to the issue of natural disasters, which have increased in recent years. The Ministry of Interior should act in coordination with the Disaster and Emergency Management Presidency (AFAD), which continues its duties and responsibilities under the Law Enforcement Forces. In this context, Private Security Officers should also take part in the process and their training should be increased within the scope of natural disasters. In this research, by using the literature review

Keywords: Private Security, Natural Disaster, Education, AFAD

GİRİŞ

Afet riski dünya genelinde artmaktadır. Son yirmi-otuz yılda ekonomik kayıplar ve doğal afetlerden etkilenen insan sayısı hem ekonomik hem de nüfus artışından daha hızlıdır. Bu afetlerin neden olduğu fiziksel, sosyal ve ekonomik kayıplar, kalkınma sürecinde uzun vadeli bir etkiye sahip olduğundan özellikle gelişmekte olan ülkeler için ağırdır. Afetlerin etkileri toplumların sosyo-ekonomik koşulları, gelenekleri, kültürü ve iklimi ile derinden ilişkilidir. Doğal afetler, insan can kaybının yanı sıra, bir bölgenin ekolojisine ve ekonomisine de ciddi zararlar vermektedir (Pandey & Okazaki, 2005).

Depremler, heyelanlar, sel, kuraklık, yangınlar ve dolu fırtınaları her yıl, her noktada ve her yerde meydana gelen ve küçük çiftçilerin geçim kaynaklarını ve gıda güvenliklerini tehdit eden doğal felaketlerden bazılarıdır. Afetler, insan ve hayvan yaşamının, tarla bitkilerinin, depolanan tohumların, tarımsal ekipman /materyallerin ve bunların tedarik sistemlerinin (örn. altyapı) yanı sıra ilgili yerli bilginin kaybına neden olabilir ve böylece yalnızca o anki büyüme sezonunu değil, aynı zamanda gelecek sezonları da bozabilir (Sperling, McGuire & Sperling, 2008; Akt. Chapagain& Raizada, 2017)

Afete müdahale ve kurtarma, afet yönetiminin önemli aşamalarıdır. Afet yönetiminde kullanılan karar destek sistemleri, farklı becerilere sahip personelin ve varlıkların belirli görevlere atanması ve programlanmasıyla ilgili karmaşıklık ve belirsizlikle başa çıkmalıdır. İş yükü ve işgücü gereksinimleri, öncelik kısıtlamaları, kaynak kullanılabilirliği ve kritik son tarihler gibi operasyonel kısıtlamalar, zamanında ve uygun görev atamasını ve sıralamasını zorlaştırır (Rolland, vd., 2010).

Doğal afetler ne zaman gerçekleşeceği bilinmediğinden modern afet yönetim sisteminde 4 ana aşamadan oluşmaktadır bu aşamalara ise “zarar azaltma”, “hazırlıklı olma”, “müdahale ve iyileştirme” aşamaları olarak ortaya çıkmaktadır. Ülkemiz genel olarak yaşanabilecek doğal afetler bakımından çok çeşitliliklere sahip Karadeniz bölgesinde sel olayları iç kesimlere doğru gidildikçe deprem bölgeleri doğu bölgelerinde ise çığ olaylarına kadar birçok doğa olayları gerçekleşebilmektedir yaşamın devam ettiği bölgelerde gerçekleşebilecek doğa olaylarına karşı o bölgede yaşayan insanların eğitilmesi, bilgilendirilmesi gerekmekte olduğu gibi belli kısımda çalışan kamu görevi yapan ya da kamu görevi yaptığı sayılan Özel Güvenlik ve Koruma görevlilerinin de bu kapsamda eğitimlerinin artırılması gerekmektedir.

Güvenlik kavramı insanoğlunun yaradılışından başlayarak günümüz sürecinde de kendisini güvence altına almayı barınmayı amaç almıştır. İnsanoğlu varoluşundan günümüze kadar uzanan süreçte güvenlik ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Fizyolojik ihtiyaçlar nispeten iyi bir şekilde tatmin edilirse, kabaca güvenlik ihtiyaçları olarak kategorize edebileceğimiz yeni bir ihtiyaçlar dizisi ortaya çıkar (Maslow, 1943 Akt: Yağcı, 2021).

Aykut TOSUN¹

How to Cite This Article

Tosun, A. (2023). “Özel Güvenlik Eğitiminde Doğal Afetlere Teorik Bir Bakış”, International Academic Social Resources Journal, (e-ISSN: 2636-7637), Vol:8, Issue:55; pp:4300-4302. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/ASRJOURN.AL.73455>

Arrival: 06 October 2023

Published: 30 November 2023

Academic Social Resources Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Öğr.Gör., Kocaeli Üniversitesi Hereke Ömer İsmet Uzunyol MYO Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü, Kocaeli, Türkiye

Özel güvenlik hizmetlerine dair kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmeliğin Tabii Afet Hallerinde Yardım Yükümlülüğü **Madde 15-** Özel güvenlik görevlileri, görev alanı içerisinde meydana gelebilecek yangın, deprem ve sel gibi tabii afetlerde arama ve kurtarma görevlilerine yardımcı olmakla yükümlüdür.

Özel güvenlik hizmetlerine dair kanun ile ülkemizde Özel Güvenlik eğitimi ise özel Eğitim kurumlarında **Madde 14:** Özel güvenlik temel eğitim programı teorik eğitim ve pratik eğitiminin harmanlanması ile oluşturulur ve yüz yirmi ders saati olacak şekilde düzenlenir. Eğitim saati tamamlanarak ve Özel Güvenlik denetleme Daire Başkanlığı tarafından gerçekleştirilen sınav sonunda kimlik hakkı kazananlar ile YÖK (Yüksek Öğretim Kurumu)'na bağlı Üniversiteler de Özel Güvenlik ve Koruma Programı olan MYO dan 2 yıllık eğitim sonunda eğitimini başarılı olarak tamamlayan öğrencilerden oluşmaktadır.

Araştırma konumuz olan doğal afetler dersini incelediğimizde ise Özel eğitim kurumların da alınan eğitim toplamda 8 saati içermekte olup, Üniversiteler de ise Yangın Güvenliği Ve Tabii Afetlere Müdahale Tarzı adı altında 14 hafta ve 2 ders saatinden oluşan eğitim almakta ve süre sonuna baktığımızda ise 28 saatten oluşmaktadır.

Gerek eğitim kurumlarında gerekse YÖK' e bağlı üniversitelerimizde son yıllarda sıkça yaşanan doğal afetler sonrasında Özel güvenlik görevlilerinin bu kapsamda eğitim kurumlarında yaşadıkları bölgelere göre gerçekleşen doğal afetler ile ilgili olarak eğitimleri artırılabilir gibi ülkemizde yaşanan doğal afetler konusunda da eğitim saatleri artırılabilir.

LİTERATÜR TARAMA

Teorik Bir Kavram Olarak Doğal Afetler ve Özel Güvenlik

Afet; insanlar için fiziksel, ekonomik ve toplumsal kayıplar doğuran, normal yaşamı ve insan faaliyetlerini durdurarak veya kesintiye uğratarak toplulukları etkileyen ve etkilenen topluluğun kendi olanak ve kaynaklarını kullanarak üstesinden gelemeyeceği doğal, teknolojik veya insan kökenli olayların doğurduğu sonuçlardır (Ergünay, 2005 Akt: Erençin ve Çakır, 2008).

Afetler, insanlar ve yerleşim alanları üzerinde kayıplar meydana getirmekte, normal yaşamın ve karar alma mekanizmasının kesintiye uğramasına neden olmakta, iletişim ve haberleşmeyi kısa süreliğine bile olsa çöktürmekte, altyapı ve üstyapı yatırımlarının zarar görmesine yol açmaktadır (Kapucu, 2013:Coppola, 2011:21 Akt: Yavaş & Yavuz, 2015.)

Afet birçok kurum ve kuruluşun birlikte koordineli olarak hareket etmesini gerektirir. Bu bağlamda Özel Güvenlik personelleri de süreç içerisinde yer almalıdır. 2000'den bu yana özel güvenlik kuvvetleri nicel düzeyde görünürlük kazanmıştır. Talebin karşılanmasında devletin rolünden ötürü büyük sosyopolitik değişikliklerle desteklendiğinden, özel güvenlik kuvvetleri artık geniş çapta kabul görmektedir (Uçkun, Yüksel, & Demir, 2012)

Özel Güvenliğin Tanımı: Gerçek ve tüzel kişilere ait yaşam hakkı, zilyetlik hakkı, işletme yönetimi hakları ve mülkiyet hakkı ile diğer hak ve hürriyetlerin saldırıya uğramaması amacıyla kamu güvenliğini tamamlayıcı mahiyette verilen güvenlik ve koruma hizmetlerine *Özel Güvenlik* denir (bmk vip group güvenlik erişim tarihi: 3.07.2023)

Özel Güvenlik Görevlileri: Özel Güvenlik Görevlileri; Genel kolluğun sorumluluğunda bulunan ve özel güvenlik komisyonunun kendisine tanıdığı alanda, daha çok suç önleme faaliyeti yapmakla görevlidir. Sadece özel güvenlik alanı sınırları içerisinde görevli ve yetkilidir. Yetkileri; suçüstü halinde herkesin kullanabileceği türden yetkililerdir. Yapmış olduğu tüm arama ve kontrolleri, elektronik sistem ve cihazlarla yapmak zorundadır, elle arama yapamaz. Toplu ulaşım yerlerinde ve kültürel ve sosyal etkinliklerde kimlik sorabilir. Görev alanında meydana gelen adli olaylara müdahale eder; gerektiğinde zor kullanır (Madeni Kanun Md.981, Borçlar Kanunu Md.52, TCK Md.24-25, CMK Md.90).Olay yerini, sanık, tanık ve mağdurları muhafaza eder; genel kolluğun olay yerine intikali ile genel kolluğun emrine girer.(Uçkun, Yüksel, & Demir, 2012).

Sonuç ve Öneriler

Mülkiyet Koruma ve Güvenlik MYO'ları Türkiye'deki özel güvenlik sektörü içerisindeki uzmanlaşmış personel ihtiyacını görmesi açısından bir gelişme olmakla birlikte verilen eğitim ve program mezunlarının kariyer olanaklarının da göz önünde bulundurulması gerektiği sektörün geleceği açısından önemli konudur (Doğan, 2019 Akt: Yağcı, 2021).

Ülkelerin coğrafi konumlarına göre çeşitli seviyelerde doğal afet riskleriyle karşılaşmaları muhtemeldir. Günümüzde artan teknolojik imkânlarla, hava şartlarına bağlı olarak gerçekleşebilecek sel, fırtına, kar, tipi gibi bazı afetleri önceden tahmin edebilmek mümkün iken deprem için bu durum son derece sınırlıdır (AFAD- 2023 Akt: Güçlüer, 2023).

Doğal afetlerin ne zaman gerçekleşeceğini bilmediğimiz üzere bu hususta özel güvenlik eğitiminde ilgili dersin yaşadığımız coğrafya dolayısı ile artırılması özel güvenlik koruma personeli adaylarının ister eğitim kurumu olsun

ister YÖK e bağlı üniversitelerimizden olsun aldıkları eğitim arttırılarak görev sorumluluk bilinçleri uyandırılarak daha detaylı eğitimlerde verdirilerek AFAD ve AKUT gibi kurumlardan doğal afetler konusunda ve ilk yardım gibi eğitimler verdirilerek her bölgede afet ekipleri kurularak yaşanabilecek afetler sonrasında farklı bölgelerde çalışan hayatını devam ettiren ve bu eğitimleri almış görevlilerin kolluk kuvvetlerine destek mahiyede sinde afetten etkilenmiş olan kişileri olay yerinden tahliye etme ilk yardım desteği verebilmelerini üst seviyede donanımına sahip olmaları sağlanabileceği hususu dikkate alınarak özel güvenlik personellerine bu bağlamda da eğitimler verilebileceği yaşanabilecek her hangi bir afet durumunda gerçekleşen afete göre yetiştirilmiş eğitim almış görevlilerin AFAD kontrolünde verilen görev ve hizmetleri yerine getirebilecekleridir.

KAYNAKÇA

Chapagain, T., & Raizada, M.N. (2017). Doğal afetlerin küçük çiftçiler üzerindeki etkileri: boşluklar ve öneriler. *Tarım ve Gıda Güvenliği* , 6 (1), 1-16.

Coppola, Damon P. (2011), Introduction to International Disaster Management, Elsevier

Doğan, M. G. (2019). Özel Güvenlik Teşkilatında Eğitim Olgusu: Özel Güvenlik Eğitim Kursları ve Meslek Yüksekokullarındaki Özel Güvenlik Ve Koruma Bölümleri. (Master's Thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Erençin, A., & Çakır, B. (2009). Türkiye'de belediyelerde afet ve acil durum yönetimi. *Çağdaş Yerel Yönetimler*.

Ergünay, O.,(2005). Afet Yönetiminde İşbirliği ve Koordinasyonun Önemi, AfetYönetiminin Temel İlkeleri, JICA Türkiye Ofisi, 10s.Ankara.

UÇKUN, C.G., Yüksel, A., & Demir, B. (2012). Özel güvenlik sektörünün Türkiye'deki rolü ve dünya'daki konumu. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, 2(2), 22-30.

Güçlüer, D. E. (2023). Milli Güvenlik Meselesi Olarak Deprem. *Avrasya Dosyası*, 14(1), 192-205.

Kapucu, N. (2013). Afet ve Kriz Durumlarında Yönetiğim: Amerikan Ulusal Mücadele Planları. M. Akif Çukurçayır ve H. Tuğba Eroğlu (Ed.), Yönetişim içinde. Konya: Çizgi.

Maslow, A. H. (1943). A Theory Of Human Motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370.

McGuire, S., & Sperling, L. (2013). Making seed systems more resilient to stress. *Global Environmental Change*, 23(3), 644-653.

Pandey, B.H. & Okazaki, K. (2005). Toplum temelli afet yönetimi: toplulukların afet riskleriyle başa çıkmalarını sağlamak. *Bölgesel Kalkınma Diyaloğu* , 26 (2), 52.

Rolland, E., Patterson, RA, Ward, K. & Dodin, B. (2010). Afet yönetimi için karar desteği. *Operasyon Yönetimi Araştırması* , 3 , 68-79.

Sperling, L. (2008). *When disaster strikes: a guide to assessing seed system security* (No. 363). CIAT.

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5188.pdf>

Yağcı, A. (2021). Yükseköğretim kurumlarında yer alan özel güvenlik ve koruma programlarındaki ilkyardım dersinin analizi. *Uluslararası Ders Kitapları ve Eğitim Materyalleri Dergisi*, 4(2), 58-76.

Yavaş, H., & Yavuz, Ö. (2015). Türk Afet Yönetiminde Merkezileşme Sorunu ve Yerelleşme Çabaları, Yerelleşme/Merkezileşme Tartışmaları 9. Kamu Yönetimi Sempozyumu Bildiriler Kitabı.

Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik <https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=7190&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeligi&mevzuatTertip=5>

Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun

AFAD- 2023. <https://www.afad.gov.tr/afadem/dogal-afetler> Erişim:20.06.2023

<http://www.bmkvipguvenlik.com.tr/bilgiler/%C3%B6zel%20g%C3%BCvenlik%20nedir#:~:text=%C3%96zel%20G%C3%BCvenli%C4%9Fin%20Tan%C4%B1m%C4%B1%3A%20Ger%C3%A7ek%20ve,koruma%20hizmetlerine%20%C3%96zel%20G%C3%BCvenlik%20denir.> erişim tarihi: 3.07.2023